

นิพนธ์ ศัพท์ อักษร

On Contemplating
Words and Meanings

ปรัชญา ปานเทศ

รศ.ดร.เสาวณิต วิงวอน
บรรณาธิการ

พีระ พนารัตน์
เงาจันทร์
คำนิยม

สารบัญ

๑. เสียงหัวเราะของคนบ้า	๑๗
๒. ตัวตึง	๒๕
๓. เต็มคาราเบล	๓๑
๔. ท้องทิพย์	๓๗
๕. แดดดีกับสีโอรส	๔๕
๖. “อดีตแฟนเก่า” คือใคร?	๔๙
๗. “ซิคโก” ไม่ใช่ “ซิคเก้น”	๕๓
๘. สิ้นสุดทางเพื่อน	๕๙
๙. เงินเยียวยา?	๖๓
๑๐. ไม่มีใครเก่งเท่าแม่เธอแล้ว	๖๙
๑๑. โดนตั้มยังมี...	๗๕
๑๒. เสียงสองเสียงสาม	๗๙
๑๓. กะโหลกกะลา(แลนด์)	๘๕
๑๔. ชอบคุณนะ!	๘๙
๑๕. เด็กเอ๋ยเด็ก	๙๒
๑๖. มวยดารา	๙๕
๑๗. ซื้ข้ากะหล่ำปลี	๙๙
๑๘. ยอ อวย สวยทะโกน	๑๐๕
๑๙. ้วยรุ่น y2k	๑๑๓
๒๐. คือดี๊ยยย	๑๑๕
๒๑. ภัยความมั่ง	๑๑๘
๒๒. หยุ่มหัว	๑๒๓
๒๓. กรรมหนัก!	๑๒๗
๒๔. กระโปรง กระเป๋าง กระเปง	๑๓๑
๒๕. คนที่ “ซื่อ” ขนาดนี้เป็นของคุณนะ	๑๓๕
๒๖. จะมาเป็น “หมอ” เหมือนกันไม่ได้	๑๓๗

๒๗. จะแล้วไหม	๑๔๐
๒๘. ขนแขนสแตนดี้้อป	๑๔๓
๒๙. สุดดั่งกระดิ่งแมว	๑๔๔
๓๐. ไม่พูดเยอะ...เจ็บคอ	๑๔๕
๓๑. พักก่อน...	๑๔๕
๓๒. เซ็งเบ็ด	๑๖๕
๓๓. “เซิน” ไว้ก่อน...	๑๖๘
๓๔. ตัวแม่ ตัวम्म ตัวมารดา	๑๗๐
๓๕. ชิงกี้ “รา” ซากี้ “แรง”	๑๗๓
๓๖. วัตถุ	๑๗๕
๓๗. ไม่ซำหน้า	๑๗๗
๓๘. รักไม่ยอมเปลี่ยนแปลง	๑๘๑
๓๙. เป็ด	๑๘๕
๔๐. เรื่องทรมานๆ	๑๘๙
๔๑. ลำไย	๑๙๕
๔๒. ...ก็โหม่ง?	๑๙๙
๔๓. แค่คนเดียว	๒๐๕
๔๔. โดนตกเต็มๆ	๒๑๑
๔๕. ทำถึงมาก	๒๑๔
๔๖. อบอุ่นดั่งไมโครเวฟ	๒๑๗
๔๗. จริงใจไม่เม็ดเยอะ	๒๒๓
๔๘. เทสที่สร้าง ร่างที่เป็น	๒๒๗
๔๙. เฮียแกร...หยุดดี!	๒๓๑
๕๐. อย่าหาทำ	๒๓๗
ดัชนี	๒๔๐
บรรณานุกรม	๒๔๔
ประวัติและผลงาน	๒๕๕

๑

เสียงหัวเราะของคนบ้า

“หัว” “หัวร่อ” หรือ “หัวเราะ”

หมายถึงเปล่งเสียงแสดงความขบขัน ดีใจ ชอบใจ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

“...มหาเศรษฐีศรีศรัทธาธาราชอุทิศที่ดินนั้น บัดเข้าบุญเข้าบารมี บัดหัวบัดให้
บัดได้บัดเสีย บัดได้สุขบัดได้ทุกข์ เวียนสลับกลับไปมา...”

(จาร์กัณฑ์ศรีชุม)

“...หัวก้านฝังเข้าไปในดุนั้นย้อมเงินเลทองงามนักหนา เมื่อแลเห็นปาน
ดังดุนั้นรู้หัว...”

(ไตรภูมิพระร่วง)

“...เมื่อข้าพเจ้า ฟังทั้งใจจาง คำหมิ่นบาง ปูนหัวว่าไป...”

(คร่าวสี่บทและคำจ่มของพระยาพรหมโวหาร)

ใช้เข้าคู่กับคำ “หัวให้” เป็น “หัวเราะหัวให้” ก็มี
ใช้ว่า “หัวว” “หัววโร่” หรือ “หัววเราะ” ก็มี เช่น

เที่ยวเล่นเปนเกษมสุข
เร่ร้ายผายผาดผิง

แสนสิ่งสนุกปลุกใจหวัง
หัววกรีนขึ้นชื่นชมไพร
(กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง)

ยิ้มยิ้มแยมแยมหัววหัวว
ไปห้าไปหั้นบันรอน

ครูปคร่าเอาตัว
(คำฉันท์สรรเสริญพระเกียรติ
สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงปราชญ์ทอง)

เกรียงจามสามผาดพื้น
หัววโร่องอ้น
สองเท่าเค่าถามผัน
พยักน่าว่าเมื่อข้า

ยืนหัน
ง่วงงำ
ผินซีก อีกแฮ
ขับน้อยคอยฟัง
(โคลงนิราศสุพรรณ)

“...ทำแปลกแปลกแซกผาหรั่งทั้งเจ้าเงาะ หน้าหัววเราะรูปร่างคิ้วคางขัน...”
(รำพันพิลาป)

ศาสตราจารย์ ดร. ดวงมน จิตรจำนงค์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรุณาให้ความรู้ว่า

คำ “หัวว” พยัญชนะต้นแต่ก่อนเป็นเสียง /hv/ ไม่ใช่ /h/

“หัวว” จึงไม่ใช่คำพ้องเสียงกับ “หัว”

ส่วน “เราะ” เป็นหน่วยคำอิสระ แต่ก่อนคือ “ร่อ”

“เราะ” ในคำว่าหัวเราะ จึงไม่ใช่คำเดียวกับ “เราะ” ที่หมายถึงเอาออก

ขณะที่ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. กุสุมา รัชมนณี ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ได้กรุณาตั้งข้อสังเกตว่า

“หั่วร่อ” กับ “หั่วเราะ” บางบริบทดูเหมือนไม่ใช่แทนกัน

เช่น เราใช้ “หั่วร่อริก” ไม่ใช่ “หั่วเราะริก”

ก็มีความเห็นว่าเมื่อพิจารณาจากเสียงแล้ว

“หั่วร่อ” จะรวนและต่อเนื่องกว่า “หั่วเราะ”

ทั้งตั้งคำถามต่อไปอีกว่าคำใดเก่ากว่ากัน

“หั่วร่อ” มาเป็น “หั่วเราะ” หรือ “หั่วเราะ” มาเป็น “หั่วร่อ”

อนุสนธิจากประเด็นดังกล่าว รองศาสตราจารย์ ดร. อาทิตย์ ชีรวณิชกุล คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วยไขคำตอบว่า

“หั่วร่อ” น่าจะเป็นคำซ้อนระหว่าง “หั่ว” กับ “ร่อ”

และสันนิษฐานว่า “หั่วร่อ” มาก่อน “หั่วเราะ”

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์เรณู วิชาศิลป์ ยังกรุณาอธิบายเรื่องที่มาของคำ “หั่วร่อ” โดยเทียบกับภาษาล้านนาว่า

“หั่วร่อ” ประกอบได้ด้วยคำ “หั่ว” กับ “ร่อ”

คำว่า “หั่วร่อ” ควรหมายถึงหั่วเราะกับใครสักคนหรือหลายคน

ไม่ใช่หั่วเราะคนเดียว กับดินฟ้าอากาศ หรือกับไมโครโฟน

ในภาษาไทย-ล้านนา มีคำว่า หั่วร่อ ผินหน้าร่อ (หันหน้าเข้าหากัน) ปากร่อ (สนทนา คู่กัน) ฯลฯ

พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ให้ความหมาย “ร่อ” ว่าเป็นคำวิเศษณ์

หมายถึงด้วย ซึ่งกันและกัน ผินหน้าเข้าหากัน ร่อ จรด ไกล

ปรากฏหลักฐานในวรรณคดี ดังตัวอย่าง

สองศรีเสาวภาคย์ได้
ถนัดตั้งพระภูบาล
คือสุริยส่องบัวบาน
เกรงเกลือกเยียวความ

ฟังสาร
จักเต้า
สรด^{ร่อ} กันนา
เร้ารู้รู้ฤดี
(ลิลิตพระลอ)

พระลออดบได้
สองนาฏตกใจกลัว
พระพักตรดุจดวงบัว
เผยม่านแพรพรรณวัง

ซิกห้ว
สตั้ง
บาน^{ร่อ} กันนา
ออกให้เห็นองค์
(ลิลิตพระลอ)

ดอกบัวจับบัวบินสม
ชะแซ่ชะซ้อ^{ร่อ}กัน

คู่เคล้าคลึงชม
(ประชุมคำพากย์รามเกียรติ์
ภาค ๒ ตอนสีดาหาย)

“ร่อ” เสี่ยงกร่อนไปเป็น “เราะ”
ต่อมาหาความหมายให้เข้ากับ “ห้ว” ไม่ได้
คำนี้จึงกลายเป็นคำเดียว มีสองพยางค์ไป
วรรณคดีมักใช้ว่า “สรวล” หรือ “ล่ำรวล” ก็มี เช่น

ครานี้ฤๅแพ้แก่มาณพอัน มาแซกในกาลวัน
นี้^{นี้}หา^{หา}สรวล

(กาพย์ห่อโคลง)

อย่าเดิรทัตมาลา
จีบพกพลางขานคำ

เสยเกศาบควรทำ
สะกิดเพื่อนสำรวสพลาง
(กฤษณาสอนน้องคำฉันท์)

“หัวเราะหึๆ” หมายถึงหัวเราะไม่ดังนัก
“กึกกัก” “หัวเราะกึก” “หัวเราะกึกกัก” “คิกคัก” “หัวเราะคิก” หรือ “หัวเราะคิกคัก” หมายถึงหัวเราะเบาๆ
โบราณใช้ “หัวเราะขิก” หรือ “ขิกหัว” ก็มี เช่น

กลางคืนปั้นรูปหัวเราะขิก
ปั้นแล้วปั้นเล่าเผาริกไป

แล้วหยิบหยิกบีบบีบเอาลำได้
เอานั่นนี่ใส่ให้ครบครัน
(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

แม่จักปักเก็บ ตัดเสื่อจะเย็บ เน้นซ้ำเป็นปี
ยกโนมาตั้ง นั่งกุมล่ำลี้ ไม่ชักลักที นั่งขิกขิกหัว

(กฤษณาสอนน้องคำฉันท์
ฉบับกรุงธนบุรี)

ถ้ายิ้มแก้มหัวเราะเบาๆ เรียก “ยิ้มหัว” ดังตัวอย่าง

เมียขุนนางบ้างพาพวกเมียน้อย ต่างคนมาคอยจะดูหัว
ทำขม้ายชายตาเล่นตัว ดัดจริตยิ้มหัวเป็นท่วงที

(บทละครเรื่องอิเหนา รัชกาลที่ ๒)

“ระเบิดเสียงหัวเราะ” หมายถึงอยู่ๆ ก็หัวเราะเสียงดังขึ้นมา
“หัวเราะลั่น” หมายถึงหัวเราะเสียงดังมาก
“หัวเราะร่า” หมายถึงหัวเราะอย่างเบิกบานเต็มที่

“หัวเราะร่วน” หมายถึงหัวเราะติดต่อกัน
“หัวเราะอรรอย” หมายถึงหัวเราะอย่างถึงอกถึงใจมาก
“หัวเราะเอิ๊ก” หรือ “หัวเราะเอิ๊กอ๊าก” หมายถึงหัวเราะลงลูกคอ
“หัวเราะลงลูกคอ” หมายถึงหัวเราะอย่างมีเสียงดังลงลำคอเป็นพักๆ
“หัวเราะก๊าก” หรือ “หัวเราะก๊าก” หมายถึงหัวเราะเสียงดัง
“หัวเราะก๊ากๆ” หรือ “หัวเราะก๊ากใหญ่” ก๊ว
“ปล่อยก๊าก” หรือ “ปล่อยก๊าก” หมายถึงหัวเราะเสียงดังอย่างยังไม่อยู่
“หัวเราะใหญ่” หมายถึงหัวเราะอย่างเต็มที่
“หัวเราะยกใหญ่” หรือ “หัวเราะเป็นการใหญ่” ก๊ว
“หัวเราะงอ” หมายถึงหัวเราะมากจนตัวงอ ดังตัวอย่าง

“...เหง่เจียว่าข้าพเจ้าอธิบายได้ พุดแล้วเหง่เจียก็ไม่ออกเสียงพุดอีก
หัวเราะงอไปพักใหญ่...”

(ไชอิ้ว)

“หัวเราะงอหาย” หรือ “หัวร่องอหาย” หมายถึงหัวเราะมากจนเสียงเงียบหาย
ไป
“หัวเราะงอน” หรือ “หัวร่องอน” หมายถึงหัวเราะมากจนตัวงอหนึ่งเง้งไป
“หัวเราะท้อดต้อต้ง” หมายถึงหัวเราะมากจนหน้าท้องตึงแข็งเกร็ง
“หัวเราะกระชิกกระชี่” “หัวเราะกระชี่กระชิก” “หัวเราะชิกชี่” “หัวเราะต่อ
กระชิก” หรือ “หัวร่อต่อกระชิก” หมายถึงหัวเราะเย้าหยอกกันอย่างสนิสนม
“หัวร่อริก” หรือ “หัวเราะระริกระรี้” หมายถึงหัวเราะแบบดัดจริต
“หัวเราะครื้น” หมายถึงหัวเราะพร้อมๆ กัน
“หัวเราะเกรียวกราว” หมายถึงหัวเราะกันเสียงดังเอ็ดอึง
“หัวเราะกึกๆ” หมายถึงพยายามหัวเราะอยู่ในลำคอ
“หัวเราะฝืดๆ” “หัวเราะเฟื่อนๆ” หรือ “หัวเราะเหะๆ” หมายถึงหัวเราะอย่าง
ไม่สบายใจ

“เค้นหัวเราะ” หมายถึงฝืนหัวเราะ
“แค้นหัวเราะ” หมายถึงพยายามจะหัวเราะ
“กลืนหัวเราะ” หมายถึงพยายามจะไม่หัวเราะ
“กลั้วหัวเราะ” หมายถึงแกล้งหัวเราะ เช่น พุดกลั้วหัวเราะ
“ทำเป็นหัวเราะ” หมายถึงแสร้งหัวเราะ
“พากันหัวเราะ” หมายถึงร่วมหัวเราะไปด้วยกัน
“อดหัวเราะไม่ได้” หมายถึงไม่สามารถบังคับใจไม่ให้หัวเราะ
“หัวเราะน้อยๆ” หมายถึงหัวเราะเป็นเชิงเยาะ
“หัวเราะเยาะ” หมายถึงหัวเราะเพื่อเยาะเย้ยให้เจ็บใจ
“ขัน” หมายถึงหัวเราะ นึกอยากหัวเราะ นำหัวเราะ หรือชวนหัวเราะ
เรื่องที่ชวนหัวเราะ เรียก “ขำขัน”
คนที่รู้สึกขันหรือหัวเราะได้ยาก เรียก “เส้นลิก”
คนที่รู้สึกขันหรือหัวเราะได้ง่าย เรียก “เส้นตื้น”
โดยธรรมชาติมนุษย์จะหัวเราะเมื่อมีเรื่องชวนขันชวนขำ
แต่หากใครหัวเราะให้แก่คดีฆาตกรรมสะท้อนขวัญชวนหัวนั้นผวา
เขาสวมควรถูกมหาชนประณามตราหน้าว่าเป็นคนใจดำอำมหิต
คนดี ๆ ใครเขาจะทำกัน
มีแต่คนบ้าเท่านั้นที่ได้

๒

ตัวตึง

“ตึง” หนึ่งหมายถึงไม่หย่อน เช่น เชือกตึง น่องตึง

“ตึง” หนึ่งหมายถึงไม่ยืดหยุ่น เช่น ระเบียบตึง

“ตึง” หนึ่งหมายถึงค่อนข้างคับ เช่น เลือตึง

“ตึง” หนึ่งหมายถึงมีท่าทีโกรธเคือง เช่น หมู่นี้ตึงไป

ตึงหรือแน่น เรียก “คั้ด” เช่น จมูกคั้ด นมคั้ด

ตึงหรือแน่นเกินไป เรียก “ตั่ว” เช่น รัดตัว คับตัว

ตึงมากจนเกือบจะปริหรือขาด เรียก “ตึงเปรี๊ยะ”

ใกล้จะถึงขั้นแตกหัก เรียก “ตึงเครียด” เช่น สถานการณ์ตึงเครียด

รู้สึกตึงเนื้อตึงตัว เรียก “ครั่น” “ครั่นตัว” หรือ “ครั่นเนื้อครั่นตัว”

มีเนื้ออูมแน่นตึง เรียก “เต่ง” เช่น นมเต่ง มะม่วงเต่ง

มีเนื้ออวบเต่งตึง เรียก “เแรง” เช่น นมเแรง ดังตัวอย่าง

ชมบ่าอ่างามผาย

นมเแรงเต่งทั้งสอง

อกหมายราบปราบกดานทอง

คือบงกชสดดอกขาว

...

ชมกายผายบำเจ้า	ชายปอง
ทรวรราบปราบกดานทอง	เรียบร้อย
นมเคร่ง เต่งเต้าสอง	เคียงคู่
คือบงกชสดน้อย	เต่งตั้งดวงขาว

(กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก)

“เคร่งครัด” หมายถึงเปล่งปลั่ง เต่งตึง ดังตัวอย่าง

พิศปรายยิ่งปรามมณีรัตน์	ปลั่งเปล่ง เคร่งครัด ทั้งสองข้าง
พิศกรรณงามกลอุบลบาง	พ่างเพียงกลีบบุษบากร

(บทละครเรื่องพระศรีเมือง)

“ครัดเคร่ง” ก็ว่า ดังตัวอย่าง

ดั่งดวงจันทร์วันเพ็ญเปล่งจรัส	เป็นนวลผัดผิวฉวีไม่มีหมอง
พระเต้าตั้งดั่งดอกปทุมทอง	ดูขาวผ่อง ครัดเคร่ง เต่งอุรา

(สิงหไกรภพ)

“บึ้งตึง” หมายถึงหน้ามึงทึงเพราะโกรธ เป็นต้น

“มึนตึง” หมายถึงแสดงอาการว่าขุ่นเคือง ไม่พูดด้วย ไม่มองหน้า

“ลมตึง” หมายถึงลมพัดแรง ดังตัวอย่าง

จึ่งนายท่ายนายหัวตัวสั่นหัด	ให้รีบจัดสายระยางสองข้างชิง
ถอนสมอช่อใบไสรอกริ่ง	พอ ลมตึง ติดใบก็โคลคลา

(นิราศธารกลาง)

“เส้นตึง” หมายถึงอาการที่กล้ามเนื้อตึงเกิดจากเลือดลมเดินไม่สะดวก เป็นต้น

“หน้าตึง” หนึ่งหมายถึงมีสีหน้าเครียดหรือขุ่นเคือง ดังตัวอย่าง

“...ขงเบ้งได้ยื่นนิฮยว่าดังนั้นก็โกรธหน้าตึงขึ้น...”

(สามก๊ก)

“หน้าตึง” หนึ่งหมายถึงอาการที่หน้าตึงๆ เพราะเริ่มเมา ดังตัวอย่าง

เมียน้อยเจ้าภาสีมิใช่ชั่ว

หน้าเป็นเล่นตัวจนผิวหึง

พวกกินเหล้าเมาหน้าตึง

ปากโป้งโง่งอวดตน

(บทละครเรื่องอิเหนา รัชกาลที่ ๒)

“หูตึง” หมายถึงฟังอะไรไม่มีใครได้ยิน

ทำให้ตึง เรียก “ชิง” เช่น ชิงเชือก ชิงจอหนัง

โดยปริยายหมายถึงอาการคล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น หน้าชิง

ทำให้แน่นตึง เรียก “เขม็ง” เช่น เขม็งเกลียว

โดยปริยายหมายถึงเกิดความตึงเครียดขึ้น เช่น สถานการณ์เขม็งเกลียวหนักขึ้นทุกที

ทำให้แน่น ให้ตึง หรือให้เขม็งยิ่งขึ้น เรียก “กวด” เช่น กวดเชือก กวดผ้าปูที่นอน

ทำให้วิชาความรู้แน่นแม่นยำยิ่งขึ้น เรียก “กวดวิชา”

ทำให้ตึงหรือให้แน่นด้วยวิธีหมุนกวดแรงเข้าไป เรียก “ขัน” เช่น ขันชะเาะ ขันเกลียว

หมุนบิดให้เชือกควมรวมเป็นเส้นเขม็งขึ้น เรียก “ตีเกลียว” ดังตัวอย่าง

“...พระถังซัมจั๋งเห็นดังนั้นกลัวหมวกมงคัลจะขาด จึงหยุดภาวนา หั่งเจีย หายปวดศีรษะทันที จึงเอามือคลำดู สังเกตดูก็คล้ายแก้ด้ายที่ตีเกลียวรัดแน่นอยู่ จึงเอามือจับกระซาก็ไม่หลุดไม่ขาด เพราะพระถังซัมจั๋งภาวนา กระทำให้บันดาลมงคัลติดอยู่ไม่หลุด...”

(ไซอิ๋ว)

ทำให้หน้าตึงโดยวิธีศัลยกรรม เรียก “ตึงหน้า”

“ตึงมือ” หมายถึงมีเงินไม่พอใช้

ภาวะการณ์ที่ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจไม่เพียงพอกับความ
ต้องการ เรียก “เงินตึง” (tight money)

“ตึงตัว” หนึ่งหมายถึงลำตัวเหยียดตึง ดังตัวอย่าง

คาไม้จริงยิงตะปูดูให้มัน

เอาอิฐหนุนกันโด่งโย่งหัวคา

โซ่ร้อยแหล่แก่งสร้อยให้แน่นหนา

ใส่ชื่อมือยื้อคร่าให้ตึงตัว

(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

“ตึงตัว” หนึ่งหมายถึงรู้สึกตึงเนื้อตึงตัวเหมือนจะเป็นไข้ ดังตัวอย่าง

ให้ตึงตัวไปทั่วสารพวงค์

หยุดชักกลั้วว่าจะมากไป

จิตใจเหมือนอย่างจะเป็นไข้

จึงแข็งใจเข้ามาอัณฐลี

(บทละครเรื่องอิเหนา รัชกาลที่ ๒)

โดยปริยายหมายถึงแก้ไขให้คลายความลำบากได้ยาก เช่น เศรษฐกิจอยู่ใน
ภาวะตึงตัว

“ตึงตัว” หนึ่งหมายถึงรู้สึกตึงเนื้อตึงตัวเพราะเมา ดังตัวอย่าง

“...คงหงเห็นภรรยาลูพุงามก็มีใจรัก พอเสพสุราเมาตึงตัวก็ทำท่วงที่
พูดจาหยอกเอนต่างๆ...”

(เลียดก๊ก)

“รวบตึง” ภาษาสแลงหมายถึงรวมเข้าไว้ด้วยกัน

“ตึง” หนึ่งภาษาสแลงหมายถึงมีความสามารถยอดเยี่ยม เช่น โคตรตึง ตึงจัด
อย่างตึง

“ตัวตั้ง” ภาษาสแลงหมายถึงผู้มีความสามารถยอดเยี่ยม
หรือหมายถึงผู้มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ
เช่น “ตัวตั้ง” ย่านลาดพร้าว ต่อยเสร็จกลับบ้านไม่พูดเยอะ
แม้จะมีกระแส “ตัวตั้งระยอง” แทรกเข้ามา แต่ประเด็นดราม่าของนักร้องยังคงเข้มข้น

นักร้องผู้ผันตนเป็นนักบุญคนนี้มีท่าทีที่ทำให้สังคมเกิดคำถาม
ว่าสะพานก็มีทำไม่ไม่เดินข้าม?
และที่อุตุส่าห์อาสาจะไปตะกายว่ายตามน้ำนั้นทำเพื่อใครกันแน่
เพราะธุรการในเอกสารเผยแพร่ที่มีมากถึง ๓๓ ภารกิจ
ล้วนเกี่ยวพันกับชีวิตผู้คนเกือบทั้งจังหวัด
ตั้งแต่เทศบาล ตำบล อำเภอ ภูภัย ไฟฟ้า ประปา
สำนักงานพระพุทธศาสนา ทหาร ตำรวจ ตรวจคนเข้าเมือง ยันชมรมนก
เปิดน้ำ

นางระบำ พระ แพทย์ พยาบาล อาหาร ที่พัก เภท พรม ปะรำ และรถนำ
ขบวนอีกหลายคัน

สารพันจะรวบตึงนี้รวมเข้าเป็น “การะ” และ “รายจ่าย”
จนทำให้อดคิดสงสัยไม่ได้ว่า
ค่าจัดงานกับเงินบริจาค
อย่างไหนจะมากกว่ากัน
--งานไม่ใหญ่แหมะโน้

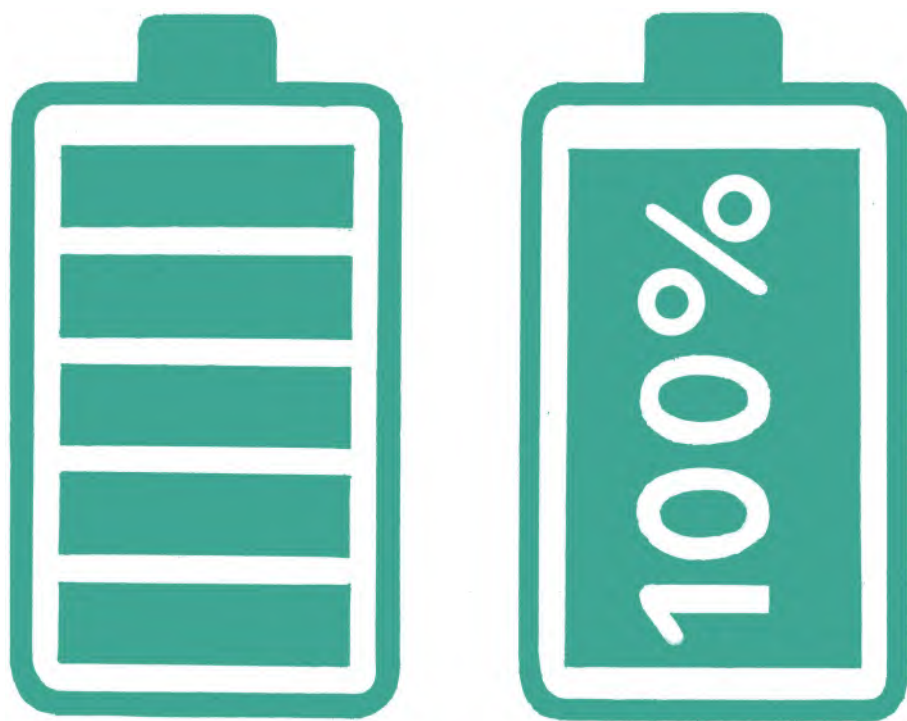
๓

เติมคาราเบล

“เติม” หนึ่งหมายถึงไม่พอร่อง เช่น น้ำเติมโอ่ง ข้าวเติมถัง
“เติม” หนึ่งหมายถึงมีอยู่ทั่วไป เช่น แม่ค้าเติมตลาด โจรเติมบ้านเติมเมือง
“เติม” หนึ่งหมายถึงเปี่ยม เช่น เติมฝั่ง เติมตลิ่ง
“เติม” หนึ่งหมายถึงสุดกำลัง เช่น ตะโกนเติมเสียง วิ่งเติมผีเท้า
“เติม” หนึ่งใช้ประกอบหน้ากริยา หมายความว่า แทบไม่ไหว เช่น เติมกิน
เติมสู้ ดังตัวอย่าง

ผู้ใดข้ามนทีสีทันดร ก็ม้วยมรณเป็นเหยื่อแก่สัตว์ล้น
แสนมหาพระยาครุฑยังเติมบิน จึงล่องสินธุถึงพิมานทอง
(กาภีกลอนสุภาพ)

“เติมๆ” หมายถึงเติมที่ โดยตรง เช่น งานนี้เขารับไปเติมๆ
“เติมกำลัง” “เติมกำลังความสามารถ” หรือ “เติมสติ” หมายถึงใช้ความสามารถเติมที่
“เติมแก้” “เติมทน” “เติมที” หรือ “เติมประดา” หมายถึงเหลือเกิน เหลือทน
“เติมกลั่น” หมายถึงกลั่นแทบไม่ไหว

“เต็มกลืน” หมายถึงอัดอั้นตันใจ

“เต็มแกน” หมายถึงขัดสนฝืดเคืองมาก เช่น หากินเต็มแกน

“เต็มคราบ” หมายถึงเต็มแทบจะล้นกระเพาะ [ใช้แก่กิริยา กินหรืออิ่ม]

“เต็มใจ” หรือ “เต็มอกเต็มใจ” หมายถึงมีน้ำใจไม่บกพร่อง ยินดีที่จะทำ

“เต็มดวง” หมายถึงมีแสงทั้งดวง เช่น เดือนเต็มดวง

“เต็มตัว” หนึ่งหมายถึงสุดกำลัง เช่น เรือเดินเครื่องเต็มตัว

“เต็มฝักจกร” หรือ “เต็มลู่บ” ก็ว่า

“เต็มตัว” หนึ่งหมายถึงเต็มที่ เช่น เป็นหนุ่มเต็มตัว เป็นสาวเต็มตัว

“เต็มตัว” หนึ่งหมายถึงทั้งตัว เช่น ถ่ายรูปเต็มตัว

“เต็มตัว” หนึ่งหมายถึงทั่วตัว เช่น ผื่นขึ้นเต็มตัว

“เต็มตา” หนึ่งใช้แก่กิริยานอน หมายความว่า นอนอ้อม เช่น นอนเต็มตา

“เต็มตา” หนึ่งใช้แก่กิริยาเห็น หมายความว่า เห็นชัด เห็นอยู่ต่อหน้า เช่น เห็นเต็มตา

“เต็มตื่น” หรือ “เต็มอิม” หมายถึงนอนหลับเต็มที่

“เต็มตื่น” หมายถึงดีใจหรือเสียใจจนพูดไม่ออก

“เต็มที” หนึ่งหมายถึงค่อนข้างไม่ดี เช่น ช่วงนี้เต็มทีคุณ

“เต็มที” หนึ่งหมายถึงเพียบหนัก เช่น อาการเต็มที

“เต็มที” หนึ่งหมายถึงสุดกำลัง สุดความสามารถ สุดฝีมือ เช่น ทำเต็มที่

“เต็มกำลัง” ก็ว่า

โบราณว่า “โกรด” หมายถึงเต็มที่ เต็มกำลัง ดังตัวอย่าง

“...แรงแม่ก็มาแห่งโหด ผอมเหมือนกวางโกรก^๑ **โกรด** วางแม่แก่แม่เถิด
นางไท...”

(บทละครครั้งกรุงเก่าเรื่องนางมโนห์รา)

“เต็มที” หนึ่งหมายถึงสมบูรณ์ตามขนาด เช่น โตเต็มที

“เต็มขนาด” ก็ว่า

“เต็มใบ” หมายถึงสมบูรณ์ เช่น ยุคประชาธิปไตยเต็มใบ

“เต็มประตู” หมายถึงทุกทาง ไม่มีทางเลี้ยว เช่น ผิดเต็มประตู

“เต็มปาก” ใช้ประกอบกริยาพูดหรือกล่าว หมายความว่า พูดได้อย่างไม่
กระดากปาก

บางทีก็ใช้ว่า “เต็มปากเต็มคอ” หรือ “เต็มปากเต็มคำ”

“เต็มเปา” หรือ “เต็มรัก” หมายถึงเต็มที่ เต็มแรง อย่างจัง

“เต็มเปี่ยม” หมายถึงเต็มถึงขอบ เต็มพอดี เต็มสมบูรณ์

“เต็มพิกัด” หมายถึงเต็มกำลัง

“เต็มมือ” หนึ่งหมายถึงมากจนเกือบล้นมือ เช่น มืงานเต็มมือ

“เต็มมือ” หนึ่งหมายถึงไหว้อย่างสนิทใจ

“เต็มเม็ดเต็มหน่วย” หมายถึงครบ ไม่ขาดตกบกพร่อง เช่น เก็บดอกเบี้ยยได้
เต็มเม็ดเต็มหน่วย

“เต็มไม้เต็มมือ” หนึ่งหมายถึงสุดกำลังความสามารถ เช่น ทำงานให้เต็มไม้
เต็มมือ

“เต็มไม้เต็มมือ” หนึ่งหมายถึงสัมผัสเต็มที่ เช่น ตักต้าวอ้วน กอดได้เต็มไม้
เต็มมือ

“เต็มยศ” หมายถึงครบถ้วนตามชั้นยศ เช่น แต่งเครื่องแบบเต็มยศ

โดยปริยายหมายความว่า มากเต็มที่ เช่น เรียกชื่อเต็มยศ

“เต็มร้อย” หมายถึงเต็มที่ สมบูรณ์ ทั้งหมด เช่น เอาใจช่วยเต็มร้อย

“เต็มแรง” หมายถึงใช้แรงทั้งหมด

“เต็มหู” หรือ “เต็มสองหู” หมายถึงได้ยินได้ฟังมาเต็มที่ เช่น ได้ยินมาเต็มหู

“เต็มเหนี่ยว” หมายถึงเต็มแรง เต็มที่

“เต็มเหยียด” หนึ่งหมายถึงสุดฝีเท้า เช่น วิ่งเต็มเหยียด

“เต็มเหยียด” หนึ่งหมายถึงที่ติดต่อกันไปโดยไม่หยุดพัก เช่น สอน ๓ ชั่วโมง
เต็มเหยียด

“เต็มอก” หมายถึงทั้งหมด อย่างชัดเจน
รู้ความเป็นไปอย่างดี แต่ไม่อาจพูดออกมาได้ เรียก “รู้เต็มอก” หรือ “รู้อยู่
เต็มอก”

“เต็มอัตรา” หมายถึงเต็มขนาดที่กำหนดไว้ เต็มตามกำหนด

“เต็มอัตราศึก” หมายถึงเต็มตามกำลังความสามารถ

...

“เต็มคาราเบล”

ออกเสียง /เต็มคาราเบว/

ภาษาสแลงหมายถึงเต็มที่ เต็มเหนี่ยว สุดขีด

เฉพาะ “คาราเบล” ไม่มีความหมาย ใช้เป็นส่วนเสริมสร้อยกับ “เต็ม” เพื่อเน้น
ความรู้สึกและสื่ออารมณ์

ทำนองเดียวกับ “เต็มถัง” “เต็มแม็ก” “เต็มสูบ” “เต็มอัลบั้ม” “เต็มกราฟ” หรือ
“เต็มเอเคอร์”

ใช้ประกอบกับอาการเมาเหล้าหรือสิ่งเสพติดที่ทำให้เมาชนิดอื่น

โดยปริยายใช้กับสถานการณ์อื่นเช่นนั้นด้วย เช่น ทุ่มทุนเต็มคาราเบล โสด
เต็มคาราเบล

ภาษา “สายตั๊” (ปาร์ตี) ไต่ระดับความเมาไว้ดังนี้

“กรึ่มๆ” “ตึงๆ” หรือ “มีนๆ” หมายถึงเริ่มเมา

“เมา” หมายถึงมีอาการมึนเมา

“เมาปลิ้น” “เมาปรีบ” “เมาเประ” “เมามาย” “เมาเรื้อน” “เมาสะเงาะสะเงะ”
“เมาหง่า” “เมาหย่าเป” “เมาหัวทิ่มบ่อ” “เมาหัวราน้ำ” “เมาแอ่” หรือ “เมาแอนด์”
หมายถึงเมามาก

และขั้นสุดคือ “เต็มคาราเบล”

หมายถึงเมามากเมามายจนกายของเก่า

และเมื่อเกิดอาการเมาค้างในตอนเช้า

ก็หลับตากลิ้นของเก่าเข้าไปอีกครั้ง

นั่นละคือต้นแบบตัวอย่าง
ของ “เต็มคาราแป้ว”

๔

ท้องทิพย์

“ท้อง” หนึ่งหมายถึงส่วนของร่างกายด้านหน้าตั้งแต่ลิ้นปี่จนถึงบริเวณ
ต้นขา

ส่วนบนของท้องที่เห็นกลมมน เรียก “หน้าท้อง”

ส่วนของท้องระหว่างสะดือกับหัวหน่าว เรียก “ท้องน้อย”

“ท้อง” หนึ่งหมายถึงครรภ์ เช่น พี่น้องร่วมท้อง

“ท้อง” หนึ่งหมายถึงพื้นที่หรือบริเวณที่กว้างใหญ่

เช่น ท้องน้ำ ท้องฟ้า ท้องทุ่ง ท้องไร่ ท้องนา ท้องถนน

“ท้อง” หนึ่งหมายถึงส่วนที่มีลักษณะโค้ง

เช่น ท้องแขน ท้องน่อง ท้องเรือ ท้องร้อง

“ท้อง” หนึ่งหมายถึงมีลูกอยู่ในท้อง

“มีท้อง” หรือ “มีท้องมีไส้” ก็ว่า

ภาษาเขียน ว่า “ตั้งครรภ์” หรือ “มีครรภ์”

ภาษาไม่เป็นทางการ ว่า “มีน้อง”

วรรณคดีใช้ “ครรภ์ภทร” หรือ “คัพภภทร” หมายถึงท้องที่มีลูก เช่น

โดยทางกลางป่าพงพี
ก็ทรงซึ่งครุโรทร

บัดนี้เหว

(พระราชพงศาวดารคำฉันท์)

สงสารทรมบังอร
ลำบากได้ยากเย็น

คัพโทรหนักลำเค็ญ

ต้องจำเอนประเพณี

(ไวพจน์ประพันธ์)

“ตั้งห้อง” หมายถึงเริ่มตั้งครุรรค์
เรียกข้าวที่มืรวงอ่อนอยู่ในลำต้น ว่า “ข้าวตั้งห้อง”
“แพ่ห้อง” หมายถึงอาการที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อแรกตั้งครุรรค์ เช่น คลื่นเหียน
อาเจียน

ถ้าเกิดแก่ผู้เป็นสามี เรียก “แพ่ห้องแทนเมีย”

“ห้องสาว” หมายถึงมีครุรรค์ครั้งแรก

“ห้องแรก” ก็ว่า

“ห้องอ่อนๆ” หมายถึงมีครุรรค์ได้ไม่นาน

เรียกครุรรค์ของหญิงที่มีลักษณะเล็ก ว่า “ห้องหมา”

เรียกครุรรค์ของหญิงที่มีลักษณะใหญ่ผิดปกติ ว่า “ห้องหมู”

“ห้องแก่” หมายถึงมีครุรรค์ใกล้คลอด

“ห้องโย้” ภาษปากหมายถึงมีครุรรค์แก่ ห้องใหญ่เห็นถนัด

“ห้องลม” หมายถึงตั้งครุรรค์แบบไม่มีตัวอ่อน หรือตัวอ่อนสลายไปตั้งแต่ต้น

“อุ้มห้อง” หมายถึงประคับประคองลูกในห้อง เช่น

สิบเดือน <u>อัมท้อง</u> พระ	ลอลักษณะ
สงวนปลื้มตนลัก	หนึ่งน้อย
ตราบพระปิ่นไตรจักร	เสด็จตลอด มาหา
ถนอมอาบอัมค้อยค้อย	ลูปเลี้ยงรักษา

(ลิลิตพระลอ)

“...แต่เนื้แม่จะกล่อมใครให้นิทรา โอแม่อัมท้องประคองเคียงเลี้ยงเจ้ามา
ก็หมายมั่น ลำคัญว่าจะได้อยู่เป็นเพื่อนยาก...”

(มหาดิลกอนเทคน์ กัณฑ์มัทรี)

“ฝากท้อง” หรือ “ฝากครรภ์” หมายถึงฝากตัวให้อยู่ในความดูแลของแพทย์
ระหว่างตั้งครรภ์

“โกยท้อง” หมายถึงใช้มือทั้ง ๒ ข้อนท้องเพื่อให้ลูกที่อยู่ในท้องซึ่งเลื่อนลงไป
ข้างล่างกลับมาอยู่ที่เดิม

“ฝืนท้อง” ก็ว่า

“กล่อมท้อง” หมายถึงใช้ฝ่ามือคลึงกลางท้องเพื่อให้มดลูกเข้าที่

“เจ็บท้อง” หมายถึงปวดเจ็บที่ท้องเวลาจะคลอดลูก

โบราณใช้ “เจ็บท้องเจ็บพุง” หรือ “เจ็บท้องเจ็บไส้” ก็มี เช่น

“...เมื่อเขามีคัพพะแลจะคลอดลูกไสร้ในที่อยู่นั้น บ่ห่อนจะรู้เจ็บท้อง
เจ็บพุง...”

(ไตรภูมิพระร่วง)

“...เขาบ่ห่อนจะรู้สึกเจ็บท้องเจ็บไส้ บ่ห่อนรู้แค้นเนื้อแค้นใจด้วยคลอด
ลูกนั้นลักอันเลย...”

(ไตรภูมิพระร่วง)

“ข่มท้อง” หมายถึงใช้มือกดท้องช่วยในการคลอดลูก ดังตัวอย่าง

บ้างก็เสกมงคลปรายข้าวสาร เอาเบ้าบนลอนลานเหน็บฝาเกลือ
บ้างเร่งหมอดำเยออย่าแซ่เชื่อน ข่มท้องร้องเตือนลูกขวางตัว
(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

เรียกลมเบ่งของผู้หญิงเวลาจะคลอดลูก ว่า “กรรมชวต” /กำมะชะวต/ ดังตัวอย่าง

“...เมื่อจะออกจากท้องแม่วันนั้นไสร้ จึงลมกรรมชวตก็พัดให้หัวผู้น้อย
นั้นลงมาสู่ที่จะออก...”
(ไทรภูมิพระร่วง)

ตามศัพท์หมายถึงลมอันเกิดแต่กรรม (กัมมช=อันเกิดแต่กรรม+วต=ลม)
โบราณเชื่อว่าในร่างกายผู้หญิงมีลมชนิดหนึ่งที่พัดเวลาจะคลอดลูก
เมื่อลมนี้พัดจะทำให้เด็กซึ่งแต่เดิมนั่งตั้งขึ้นกลับหงหัวลงเพื่อสะดวกแก่การ
คลอด

เขียนเป็น “กรรมชวต” “กัมมชวต” หรือ “กามชวต” ก็มี เช่น

เสียวสวาดังกรรมชวตจะรอนจิตร ปีมะปลิตชีพิตเต็ดด้วยแรงคัลย์
นี้หากได้ซ่อมบุหงายาตมหัน พอประกันเหไว้บรรเทาคลาย
(เพลงยาวกรมศักดิ์)

จนท้องโตใหญ่ได้สิบเดือน บุญเดือนจะคลอดลูกสืบสาย
ลมกัมมชวตพัดกลับกลาย ลูกนั้นบ้ายศิระชะลงทวาร
(เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน)

“...ลมกามัฆวาทก็พัดพานพลัน ให้ไหวหวั่นซึ่งพระครุภันนางนารณ...”
(มหาชาติคำหลวง กัณฑ์หิมพานต์)

“ทศมาส” หมายถึง ๑๐ เดือน
มีครุภันครบ ๑๐ เดือนเรียก “ถั่วทศมาส” เช่น

“...ครันนางมีครุภันถั่วทศมาสคลอตอบตรออกมา เป็นชายรูปร่างนั้นงาม
สะอาด แก้มข้างซ้ายมีจุดดำเจ็ดสิบสองเม็ด บิดาให้ชื่อเล่าปิง...”
(ชิดกักไชอัน)

คือหรรพิมากำเนิด	เกิดเป็นพระโอรสา
ครัน <u>ถั่วทศมาส</u> เวลา	กัลยาภิคลอดพระโอรส
	(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ รัชกาลที่ ๑)

สำนวน “หายใจไม่ทั่วท้อง” หมายถึงไม่สบายใจเพราะเป็นกังวล
สำนวน “ท้องอืดพุงกระสอบ” หมายถึงคนกินจุผิดปกติ
อันนี้
ผู้ที่มีอาการทางจิตคิดไปเองว่าท้อง
จนจิตสั่งกายให้แสดงอาการต่างๆ เหมือนคนท้อง
ศัพท์แพทย์ เรียก “ท้องหลอก” หรือ “ท้องเทียม” (pseudocyesis)
คนละประเภทกับผู้รู้ว่าตนไม่ได้ท้อง
แต่ทำตัวเหมือนคนท้องเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง
ภาษาสแลง เรียก “ท้องทิพย์”
คือท้องที่ไม่มีลูกอยู่จริง
เช่นเดียวกับ “เมืองทิพย์” ของพระมหาเทวีเจ้าที่ไม่มีอยู่จริง
ส่วนผู้รู้ว่ตนท้อง
แต่ปิดบังและหลอกลวงว่าตนไม่ท้องเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง

ภาษาสแลงสมัยหนึ่ง เรียก “เบนโล”
เพราะดาราคณตันต์ศัพท์อ้างว่าที่เธออ้วนท้วนมีน้ำมีนวลก็เพราะกินยาบำรุงเลือด
ชนิดนี้ नाम “ยาสตรีเบนโล”
เป็นต้นเค้าของการเรียกชื่อเล่นแล้วตามด้วย “เบนโล” อยู่พักใหญ่
จากที่ได้รับฉายาว่าเป็น “เจ้าหญิง” แห่งวงการบันเทิงไทย
ก็จำต้องส่งไม้ต่อให้ผู้อื่นไปด้วยเหตุนี้
ดังนี้

